

Az EU kelet-közép-európai tagországainak gazdaságát súlyosan károsítja a munkaerő elvándorlása. Saját munkaerőimportjuk– a volt szovjet térségből – nem oldja meg a problémát. A veszteségek számszerűsíthetők – írja a napi.hu.

Az egyik litvániai kisvárosban a norvég Devold vállalat 40 dolgozót keres, ami a teljes létszám nyolcada. Az emberek egyszerűen elvándoroltak: a helyi önkormányzati iskolába fele annyit gyerek jár, mintegy egy évtizeddel ezelőtt - kezdi a magyar olvasónak nem ismeretlen életképpel kelet-közép-európai körképét a The Economist, a világ legbefolyásosabb gazdasági havilapja.

A képlet egyszerű a régióban: a születési arányszámok alacsonyok, miközben a kivándorlók száma magas. Az itteni országok azzal a céllal csatlakoztak az EU-hoz 2004-ben, hogy utolérjék a német életszínvonalat, ám ehelyett lakóik nem kis része költözött ki Nyugat-Európába. Lettország munkaképes korú lakossága negyedével csökkent 2000 óta, a 2002 és 2009 között egyetlen harmada 2014-ig kivándorolt az országból.

Rossz egyenleg

A vendégmunkások ugyan küldenek haza némi pénzt, ám a távozásuk miatt kialakult munkaerőhiány elriasztja a külföldi befektetőket, ami több kárt okoz a gazdaságnak, mint amennyi hasznot hoz az előbbi - idézi a lap Stasys Jakeliunas litván közgazdász. Az IMF adatai szerint a kelet-közép-európai kivándorlás 0,6-0,9 százalékkal mérsékelte a térség egyes országainak éves GDP-jét 1999 és 2014 között.

Még rémesebb adat, hogy a kivándorlás miatt Bulgáriában, Romániában és egyes balti országokban 2030-ban 3-4 százalékkal lesz alacsonyabb az egy főre eső GDP annál, amennyi enélkül lenne. Ez katasztrófális hatást gyakorolhat az országok költségvetésére. A legnagyobb gondot a nyugdíjkiadások jelentik, amelyek Európának ebben a régiójában elviszik a szociális költségek felét.

Nyugdíjaskatasztrófa

Lettország példája jól mutatja mi vár a régióra. Míg 2013-ban 3,3 unkaépes korú ember jutott minden 65 év feletti lakosra, ami megfelelt Franciaország és Nagy-Britannia hasonló adatának, 2030-ra kettő az egyhez arányra romlik ez a mutató, míg a két nyugat-európai országban csak 2060-ban lesz ennyire rossz a helyzet.

Az itteni országokban általában emelik a nyugdíjkorhatárt, kivéve Lengyelországot, amelyben eléggé felelőtlenül éppen most szállították le, ám ennek nem sok haszna van. Bulgáriában, Romániában és a balti országokban fele akkora arányban részesednek a GDP-ből a szociális kiadások mint a gazdagabb európai országokban.

Gyere haza! - Nem megyek

Mivel a kormányok nem tudják lebeszélni országuk lakóit a távozásról, több helyen megpróbálkoztak „Gyere haza” programokkal. Ezek azonban nem igazán hasítanak. Például a lett kormány Alkoss Litvániáért programjával öt év alatt 100 embert tudott hazacsábítani. Az IMF becslése szerint egyes országok a legjobb esetben arra számíthatnak, hogy kivándorolt polgáraik öt százaléka tér vissza.

A cégek is igyekeznek alkalmazkodni - mivel mással, mint béremeléssel. Ennek azonban súlyos következményei lehetnek. Bulgáriában és a balti országokban például az elmúlt öt évben a termelékenység javulását meghaladó tempóban nőttek a keresetek. Ez elemésztheti exportjuk versenyképességét.

Még egy rossz egyenleg

Más országokban a bevándorlás a válasz a kivándorlásra. Észtország lakossága az 1990-es években kezdődött hanyatlás után 2015-ben és 2016-ban nőtt. Nem valami nagy titokról van szó: ukrán, orosz, fehérorosz vendégmunkások érkeztek a távozók helyére.

Ugyanakkor nem mindegy, kik mennek és kik jönnek. Lengyelországban 400 ezer ukrán kapott tartózkodási engedélyt 2015-ben. Ők a mezőgazdaságban, az építőiparban, illetve háztartási kisegítőként helyezkedtek el, miközben a távozó lengyelek 30 százaléka felsőfokú végzettséggel rendelkezett.